

Νεοκλής Σαρρής **Η αποβίωση ενός μεγάλου ανθρώπου**

Τον Νεοκλή θα τον θρηνήσει η οικογένειά του και θα λείπει στο αμούστακο παιδί του. Θα λείπει και σε όσους από εμάς έτυχε να τον γνωρίσουμε από κοντά και νοιώσαμε την ανθρωπολογική του βαθύτητα, τη δύναμη του πνεύματός του και τον τίμιο και ακέραιο χαρακτήρα του. Θα λείπει όμως και από όσους τον γνώρισαν σαν πανεπιστημιακό δάσκαλο, σαν πνευματική μορφή και σαν μοναδικά εμβριθή γνώστη της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής σε δύσκολα πεδία όπου η γνώση σπανίζει και οι γνώμες κυριαρχούν. Όλοι όσοι τον γνωρίσαμε θα θυμόμαστε αυτό που συνολικά ήταν: Μια μεγάλη ανθρώπινη μορφή και ένα σπανίζων είδος προικισμένου φορέα της μακραίωνης ελληνικότητας.

Δύο λόγια μόνο θα πω όπως τον γνώρισα ως ακαδημαϊκό, ως άνθρωπο και ως φίλο. Συναντηθήκαμε πριν δύο περίπου δεκαετίες, όταν εντάχθηκα στο Πάντειον Πανεπιστήμιο όπου και αυτός δίδασκε. Ακαριαία με εντυπωσίασε η ευθύτητά του, η ειλικρινειά του, η καλοσύνη του και η βαθιά πρωτογενής και βιωματική συνάμα και ακαδημαϊκή γνώση της Τουρκίας. Επίσης ο μετριοπαθής του χαρακτήρας και η μετριοφροσύνη του. Συνδυασμός προτερημάτων που δεν συναντάς εύκολα. Περισσότερο με εντυπωσίασε το γεγονός ότι ακόμη και για αυτούς που του επιτίθονταν ανελέητα και άδικα δεν ένοιωθε μίσος. Λίγη πίκρα μόνο, συμπάθεια για την κατάντια τους και ετοιμότητα να συζητήσει μαζί με όλους και για όλα.

Πιο καλά, αν όχι πολύ καλά, τον γνώρισα όταν έκανε την επιμέλεια του βιβλίου του Αχμέτ Νταβούτογλου, Στρατηγικό Βάθος. Η διεθνής θέση της Τουρκίας το οποίο εγώ μεν πρότεινα να κυκλοφορήσει στην ελληνική γλώσσα, πλην τη μετάφρασή του ο Νεοκλής επιθυμούσε διακαώς. Πέραν της γνωστής θέσης «να γνωρίσουμε τον αντίπαλό μας» οι λόγοι είναι βαθύτεροι. Πρωτίστως ήθελε οι συμπατριώτες του να ακούσουν από έναν κορυφαίο τούρκο ηγέτη και ακαδημαϊκό αναλυτή τα ίδια πράγματα που ο ίδιος επί δεκαετίες τους έλεγε, όταν ανέλυε την εξωτερική πολιτική της Τουρκίας.

Ο Νεοκλής Σαρρής εδώ και πολλές δεκαετίες πρόσφερε στους νεοέλληνες κάτι ανεκτίμητο: Μια βαθιά, μοναδικά εξειδικευμένη και απίστευτα ακριβής γνώση της διαδρομής, της συγκρότησης, του χαρακτήρα, της φυσιολογίας και του τρόπου σκέψης των Τούρκων. Λαό που όχι μόνο δεν μισούσε αλλά και που ένοιωθε πως, αν και βαθύτατα Έλληνας, ο ίδιος υπήρξε γέννημα θρέμμα της ταραχώδους, αντιφατικής και τραγικής πορείας του νεοτουρκικού κράτους. Μαζί τους μεγάλωσε, βίωσε την τουρκική κοινωνία και τις αντιθέσεις της και μελέτησε επιστημονικά τη συγκρότησή της και την εξέλιξή της. Τελικά, όπως οι περισσότεροι Έλληνες της Ανατολής ξεριζώθηκε και βρέθηκε στο νεοελληνικό κράτος. Είχε την πνευματική και ηθική δύναμη, εν τούτοις, να μην βλέπει εχθρικά τον τουρκικό λαό. Παρέμεινε φίλος με όσους τούρκους γνώριζε και επικοινωνούσε συχνά μαζί τους. Ο Σαρρής ουσιαστικά βίωσε απέραντα την αντιφατική συγκρότηση του νεοτουρκικού κράτους, την επικινδυνότητά του, την ποικιλόμορφη ανθρωπολογική σύνθεση της κοινωνίας του και τις τραγικές αντιθέσεις της αλλά και τις συγγένειες μαζί μας. Αναμφίβολα, ο Νεοκλής Σαρρής όσο κανείς άλλος ήταν σπάνιος γνώστης της διαφοροποιημένης ανθρωπολογικής δομής του λαού του νεοτουρκικού κράτους και των

ιδιομορφιών της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής.

Τα δύο τελευταία χρόνια και κυρίως στη φάση της επιμέλειας του Στρατηγικού Βάθους είχαμε πολύωρες συζητήσεις, οπότε και τον κατάλαβα βαθύτερα και πλατύτερα. Ο Νεοκλής Σαρρής, συνθέτοντας με μοναδικό και अपαραμίλλο τρόπο βιωματική γνώση και ακαδημαϊκή γνώση, πολλές φορές μου εξιστορούσε τη διαδρομή των προπάππων του, της οικογένειάς του, των φίλων του στη Μικρά Ασία μέχρι και τον ξεριζωμό τους. Μεταξύ σοβαρού και αστείου του πρότεινα να του πάρω συνέντευξη για να γράψω την προσωπική και πολιτική βιογραφία του. Θα άξιζε τον κόπο γιατί ο Νεοκλής Σαρρής, πνευματικά, βιωματικά και γνωστικά, κυριολεκτικά ενσάρκωνε τη νεότερη ιστορία των νεοελλήνων.

Ο Νεοκλής μιλούσε πάντοτε ισορροπημένα, δίκαια, σωστά και με ακρίβεια που τσάκιζε κόκκαλα. Έλαχε να βρεθώ μαζί του με τούρκους φίλους του και συναδέλφους του. Με άφησε άφωνο ο σεβασμός των Τούρκων για τον Σαρρή. Τον θεωρούσαν τον καλύτερο τουρκολόγο. Αυτό όμως ήταν και το πρόβλημα στην προσωπική και ακαδημαϊκή παρουσία του στο νεοελληνικό κράτος. Τα εγχώρια καθωσπρέπει τρωκτικά, τα ίδια που τελικά κατέστρεψαν το νεοελληνικό κράτος, τον κτυπούσαν ασταμάτητα και ανελέητα. Μιλούμε για τα γνωστά σε όλους μας τρωκτικά στα ποικίλα πεδία της πολιτικής, της επικοινωνίας και της δήθεν επιστήμης που δεν ήθελαν μια τέτοια φωνή να ακούγεται. Το εγχώριο ξενοκρατικό σύστημα που υιοθετούσε μια καταστροφική κατευναστική στάση απέναντι στην Άγκυρα, δεν ήθελε να ακούγεται η φωνή του Σαρρή. Ανθρώπους όπως τον Σαρρή η συμβατική σοφία επιχειρεί πάντοτε να τους κλείσει το στόμα. Είναι όμως σαν να προσπαθεί κανείς να δέσει έναν γίγαντα με κλωστές. Δεν κατάφεραν να τον καταδικάσουν σε σιωπή. Μόνο δολοφονούσαν τον χαρακτήρα του νυχθημερόν και είναι αλήθεια μερικές φορές τον εκνεύριζαν. Ο Νεοκλής παρέμεινε πάντα ο ίδιος: Ένας εγγενώς ήπιος άνθρωπος, γεμάτος καλοσύνη για όλους, ταυτόχρονα δυνατός, αδέκαστος και ακλόνητος, κύρια έγνοια του οποίου ήταν να διατυπώνει απερίφραστα εδραία και αληθή επιχειρήματα και να μην αδικεί κανέναν.

Μεγάλες ανθρώπινες μορφές όπως ο Νεοκλής Σαρρής, όταν αποχωρούν από τον γήινο κόσμο, συνεχίζουν να είναι μαζί μας με το πνεύμα τους, την πανίσχυρη προσωπικότητά τους και τις βαθυστόχαστες αναλύσεις τους. Η επιβλητική παρουσία του Νεοκλή Σαρρή ήταν πάντα ζωντανή και δυνατή και έτσι θα συνεχίσει να είναι. Ο Νεοκλής Σαρρής θα είναι πάντα μαζί μας. Καλό ταξίδι Νεοκλή.

Παναγιώτης Ήφαιστος 19.11.2011 www.ifestosedu.gr info@ifestosedu.gr

--